

ska Polskiego może użyć ich w całości lub w części do zadań natury wojskowej.

—**Art. 2.** Wszystkich zatrudnionych na Polskich Kolejach Państwowych uważa się za zmobilizowanych do wojskowej służby w komunikacji kolejowej.

Art. 3. Z chwilą użycia Polskich Kolei Państwowych w całości lub w części do zadań natury wojskowej, zarządzanie nimi oraz władza dyscyplinarna nad osobami wymienionymi w art. 2 przechodzi na Naczelnego Dowódcę Wojska Polskiego lub na upoważnione przezeń osoby.

Art. 4. Osoby wymienione w art. 2 odpowiadają za popełnione przestępstwa według przepisów kodeksu karnego Wojska Polskiego. Do rozpoznawania właściwe są sądy wojskowe.

Art. 5. W sprawach karnych osób, zatrudnionych na Polskich Kolejach Państwowych, organa sądów powszechnych mogą wszczynać i prowadzić dochodzenie oraz śledztwo według obowiązujących ich przepisów, o ile danej sprawy nie przejęły lub nie prowadzą wojskowe organa wymiaru sprawiedliwości. Po ukończeniu dochodzenia lub śledztwa prokurator sądu powszechnego przekazuje sprawę właściwemu wojskowemu organowi wymiaru sprawiedliwości.

Art. 6. Uchyla się moc obowiązującą rozdziału V ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o komunikacjach

w służbie obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 195) z wyjątkiem art. 38, w którym wprowadza się zmianę tej treści, że w końcu ustępu 2 wyrazy: „do lat 15 lub dożywotnio“ zastępują się wyrazami: „lub karze śmierci“.

Art. 7. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Kierownikowi Resortu Obrony Narodowej w porozumieniu z Kierownikami Resortów: Komunikacji, Poczty i Telegrafu, Sprawiedliwości oraz Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 8. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej
Rady Narodowej: *Bolesław Bierut*

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego:
Edward Osóbka-Morawski

Kierownik Resortu Obrony Narodowej:
Michał Rola-Żymierski generał broni

Kierownik Resortu Komunikacji
Poczty i Telegrafu: *Inż. Jan Grubecki*

Kierownik Resortu Sprawiedliwości:
Jan Czechowski

Kierownik Resortu Bezpieczeństwa Publicznego:
Stanisław Radkiewicz

56

DEKRET POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO

z dnia 4 listopada 1944 r.

o częściowej zmianie prawa o ustroju sądów powszechnych.

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. W prawie o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 102, poz. 863), zmienionym ustawą z dnia 14 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 220) wprowadza się następujące zmiany:

Art. 271 otrzymuje następujące brzmienie:

„§ 1. Na obszarze, na którym obowiązuje prawo o ustaleniu własności dóbr nieruchomości, o przywilejach i hipotekach z 1818 r. oraz prawo o przy-

wilejach i hipotekach z 1825 r. znosi się stanowiska pisarzy hipotecznych.

§ 2. Z dotychczasowych wydziałów hipotecznych przy sądach grodzkich i okręgowych tworzy się w tychże sądach oddziały hipoteczne sądów grodzkich i wydziały hipoteczne sądów okręgowych.

§ 3. Czynności, przewidziane dla pisarza hipotecznego w wyżej wymienionych ustawach oraz przepisach uzupełniających, pełnią w oddziale hipotecznym sądu grodzkiego jeden lub więcej sędziów grodzkich, a w wydziale hipotecznym sądu okręgowego jeden lub więcej sędziów okręgowych. Należności, przewidziane taksą dla pisarzy hipotecznych, pobiera się na rzecz Skarbu Państwa w sposób, ustalony dla opłat sądowych.

§ 4. Zarówno dotychczasowi pisarze hipoteczni jak i pracownicy, zatrudnieni pomocniczo w kancelariach hipotecznych, pełnią i nadal swe czynności, otrzymując za faktyczne ich wykonywanie do czasu uzyskania nominacji, przyjęcia w charakterze pracownika kontraktowego względnie zwolnienia, wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, odpowiadające wysokości uposażenia sędziów, urzędników lub funkcjonariuszów sądowych, właściwych dla tych czynności. Zwolnienia tego, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, udzielić może odnośnie pisarzy hipotecznych Minister Sprawiedliwości, odnośnie zaś innych pracowników — prezes sądu apelacyjnego. Zwolnieni pisarze hipoteczni otrzymują, jeżeli nie posiadają nabytych uprzednio praw emerytalnych, jednorazową odprawę w wysokości dziewięćmiesięcznego wynagrodzenia sędziego grodzkiego względnie sędziego okręgowego.

§ 5. Minister Sprawiedliwości władny jest na obszarze, wymienionym w § 1 tworzyć nowe oddziały hipoteczne sądów okręgowych oraz zmieniać ich okręgi w zakresie spraw hipotecznych.“

Art. 2. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Kierownikowi Resortu Sprawiedliwości.

Art. 3. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej
Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego:

Edward Osóbka-Morawski

Kierownik Resortu Sprawiedliwości:

Jan Czechowski

57

DEKRET POLSKIEGO KOMITETU WYZWOLENIA NARODOWEGO

z dnia 4 listopada 1944 r.

o ustaleniu właściwości rzeczowej sądów powszechnych w związku z wahaniami cen rynkowych.

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. W cywilnych sprawach o majątkowe roszczenia niepieniężne i o roszczenia pieniężne, zgłoszone wzajemnie innego przedmiotu oraz w sprawach działowych, wartość przedmiotu sporu względnie przedmiotu działu, oznaczona przez stronę w pozwie kwotą pieniężną, przelicza się według przeciętnych cen rynkowych z dnia 31 sierpnia 1939 r. i tak ustalona kwota stanowi o właściwości rzeczowej sądu (art. 10 pkt. 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego).

Art. 2. Przeliczenie, przewidziane w artykule poprzedzającym, pozostaje bez wpływu na wszelkie inne stosunki prawne, zależne od wartości przedmiotu sprawy (dopuszczalność środków odwoławczych, skład sądu orzekającego, opłaty sądowe, opłaty komornika, wynagrodzenie adwokatów).

Art. 3. W sprawach karnych o przestępstwa wymienione, w art. 16 § 2 pkt. b) kodeksu postępowania karnego, właściwość rzeczową sądu ustala się stosownie do wartości mienia na podstawie

przeciętnych cen rynkowych z dnia 31 sierpnia 1939 r.

Art. 4. Sprawy, wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszego dekretu, rozpoznawać należy aż do ukończenia w sądach do których wpłynęły, bez względu na to czy sądy te są rzeczowo właściwe według przepisów dotychczasowych czy według przepisów art. 1 lub art. 3 niniejszego dekretu.

Art. 5. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Kierownikowi Resortu Sprawiedliwości.

Art. 6. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej
Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego:

Edward Osóbka-Morawski

Kierownik Resortu Sprawiedliwości:

Jan Czechowski